

MAGYARÁG

1939. MARC. 9
VIII. No. 68

1 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. a Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
ÜZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Meghalt dr. Miron Cristea patriárka-miniszterelnök

Kedd reggel lesújtó gyász-
hir száguldotta végig az orszá-
got: a franciaországi Cannes-
ben meghalt dr. Miron Cristea
patriárka, Románia miniszter-
elnöke.

Nagyrománia történelmének
egyik legkimagaslóbb szemé-
lyisége száll vele sírba: a ro-
mánység nemcsak egyházának
legmagasabb vezetőjét, de po-
litikai és történelmi fejlődésé-
nek előharcosát siratja benne,
akinek éppen úgy oroszánré-
sze volt a gyulafehérvári egye-
sülés kimondásában, mint a
mult évben a pártharcokban
sorvadó ország ujjaszületésé-
ben, az új alkotmányon fel-
épülő Románia megteremtésé-
ben.

Miron Cristea dr. patriárka
a maga erejéből, tudásával, te-
hetségével, lángoló hazaszeret-
ettel párosult igazi papi kva-
litásokkal küzdötte fel magát
— egyszerű szülők gyermeke-
ként — a legmagasabb pozíció-
ba, amit a pap és a polgár el-
érhet: az ország patriárkája,
később a régenstanács tagja,
egy év óta — igen nehéz idők-
ben — az ország miniszterel-
nöke.

Kétségbevonhatatlan tekin-

télyével, pártok feletti autori-
tásával olyan időkben vette
kezébe az ország kormányrud-
ját, hogy Ofelsége II. Károly
király országmentő akaratá-
nak érvényt szerezzen, amikor
rajta kívül más talán nem is
tudott volna megbirkózni az
elője tornyosuló akadályokkal.
Kivételes munkabírása és pá-
ratlan energiája meghazudtol-
ta korát: a patriárka-minisz-

terelnök, aki az elmúlt évben
töltötte be 70-ik életévét, nem
ismerte a betegséget és fárad-
ságot, szervezete hőiesen küz-
dött a halál ellen, amely már
hónapok óta leselkedett rá. —
Betegágyán is aktákat irt alá,
referenseket fogadott és csak
orvosai unszolására határozta
el magát, hogy levegőváltás
céljából Franciaországba uta-

zik. A pusztító kór azonban
ekkorra már elvégezte rombo-
ló munkáját és Románia mi-
niszterelnöke és patriárkája
csak koporsóban tér vissza az
országba.

Az orthodox román hívők
tudós főpapjukat, az ország
polgárai pedig a béke és tár-
sadalmi harmónia igaz embe-
rét siratják benne.

A jövő hét elején lesz a temetés

Hétfőn este a bucurești rá-
dió közlése nyomán pillana-
tok alatt elterjedt a hír, hogy
Miron Cristea patriárka-mi-
niszterelnök, az uralkodó egy-
ház feje, hétfőn este Cannes-
ben váratlanul meghalt. A meg-
döbbentő hír gyászba borítja
az országot, mert Miron Cris-
tea patriárkában nemcsak az
ortodox egyház fejét, hanem
az ország nagy fiát is gyászol-
ják.

A Reuter ügynökség London-
ból az alábbi értesülést kö-
zölte:

(London.) A Havas ügynök-
ség jelentése szerint, Miron
Cristea román patriárka mi-
niszterelnök, aki egészségé-
nek helyreállítása céljából ne-
hány napja Cannesben tartó-
zkodik, hétfőn este fél 10 óra-
kor a Strogost villában 70
éves korában meghalt.

Az elhunyt főpapi ornátusát
repülőgépen viszik Cannesbe
és abban ravatalozzák fel.

A temetés időpontját még

nem tűzték ki. Valószínűleg
a jövő hét elején kerül rá sor.

(Páris.) Tatarescu párisi
nagykövet hétfőn reggel Can-
nesbe érkezett, ahol két iz-
ben is beszélgetett a nagybe-
teg miniszterelnökkel. A patri-
árka még tájékoztatta magát
az országban történt dolgok
felől.

(Cannes.) Miron Cristea pat-
riárka miniszterelnök holttes-
tét ma bebalzsamozzák. Hol-
nap szerdán az orosz tem-

plomban felravatalozzák.

(București.) Magureanu mi-
niszterelnökségi államtitkár
ma reggel repülőgépen Can-
nesbe utazott, hogy az elhunyt
patriárka miniszterelnök holt-
testének hazaszállításáról in-
tézkedjék.

(Páris.) A párisi román ko-
lonia körében mély megren-
dülést keltett Miron Cristea
patriárka miniszterelnök ha-
lála.

A halál híre Nagyváradon

A biharmegyei prefekturára
a kora délelőtti órákban érke-
zett meg a belügyminisztérium
távirata, amely közölte dr.
Miron Cristea patriárka mi-
niszterelnök halálának hírét
és a foganatosítandó intézke-
déseket.

Georgescu ezredes prefek-
tus intézkedésére az összes köz-
hatóságok ormára kitérítették a

gyászlepellet borított nemzeti
lobogót. Déli 12 órakor az or-
szág összes templomaiban
gyászsistentisztelet volt. A nagy-
várad ortodox templomban a
gyászsistentiszteletet maga Po-
povici Nicolae püspök celeb-
rálta fényes papi segédlettel.
A gyászmisén az összes kato-
nai és polgári hatóságok veze-
tői megjelentek.

Armand Calinescu az új miniszterelnök

(București.) Miron Cristea patriárka halála után, Ofelsége II. Károly király Armand Calinescu helyettes miniszterelnököt királyi kéziratú miniszterelnökké nevezte ki.

(București.) A patriárka-miniszterelnök halála alkalmából az összes közhivatalok szünetet tartanak a temetés napján, melyet később fognak megállapítani. Szünetet az egész országban mindenütt ma és a temetés napján a zene és az összes látványosság. A középületekre gyászlóbogót tűztek ki és minden ünnepségei felfüggesztettek.

**Ajándékake ónk tombola jegyei kaphatók lapáru-
sitóinknál és a kiadóhivatalban**

Az arany és a nyaralás városa: Nagybánya

Kis riport Északkelet legérdekesebb városáról

1. Az aranyváros

Nincs olyan város amelynek ne lenne valami jellegzetessége. Egyik drága, a másik olcsó, egyik híres a színészeiről, a másik fekvéséről, de országunk egyik legérdekesebb és sokoldalú városa mégis — Nagybánya. Ha egy hű tükröt akarunk adni erről a városról, nem lenne elég egy ilyen kis szerény cikk kerete és így nem a legkönnyebb feladat minden oldalról kellően megvilágítani azokat a jellegzetességeket, amelyek karakterisztikussá teszik ezt a földi kincsekkel, természeti szépségekkel és művészi életével megáldott kis várost. Ennek a városnak minden kis része értékes. A föld tele van arannyal, ezüsttel, a levegő ózondus és egészséges és híres szép tájainak megőrzésére már évtizedek óta ide sereglettek a leghíresebb festők.

De mégis az, ami a legérdekesebb, de főleg a legértékesebb és ami annyira népessé teszi a várost, az nem más, — mint az arany. Emellett a földi kincs mellett eltörpülnek a vidék szépségei és a festők gyönyörű képei. Először az arany és aztán a többi. Amint az már évtizedek óta szakadatlanul folyik, az folytatódik ebben a városban is nap-nap után. Hajsza az arany után. — Talán egy idegen, aki csak átutazóban van nálunk nem is sejti ennek a városnak igazi életét, mert aki csak a központban sétál egy pár lépést, aki csak a nem messzi Rozsály sziklaormaiba gyönyörködik egy pár pillanatra, aki csak a ligetbe szivja a friss levegőt, aki csak a cukrászdába s klubba keresi ennek a városnak az igazi énjét, az a legszebb impressziókkal fog, majd egy pár nap múlva elutazni innen és ha valaki majd megkérdi, milyen is a sokat emlegetett bányaváros, akkor valószínű, hogy az idegen majd csak a Rozsályt, a ligetet, a parkot és esetleg a cukrászdát fogja megismerni.

De az, aki egy kis fáradságot vesz magának és a friss levegőből, a ligetből és a Rozsály csábító vonzalma elől egy kicsit messzebb megy, ha csak egy pár órára is levészi azt a rozsdás szemüveget, akkor valóban elébe fog tárulni Nagybánya a maga őszinte szépsége és igazi mivoltába. Majd meglátja, hogy miért is hívják ezt a várost bánya városnak és aranyvárosnak.

A napsugár még régen a sötétség lepleibe burkolózik, amikor a bányász — ennek a vá-

rosnak a megteremtője — pis-lákoló karbidlámpással a vállán, már régen utnak indult. Lassan a város periferiája megélénkül, szótlan bányászok bandukolnak egymás mellett, égő lámpájukkal, mint valami Szentjánosbogarak. — Amikor még a többi emberek a másik oldalukra fordulnak, akkor a bányász már lent jár a mélyben, sötét tárnakon haladnak előre, aztán nem sokára kattog a furógép, sístereg a komprimált levegő, dübörögnek a csillék, porzik az érc, feszül az izom, tágul a tüdő, lángra kap a gyújtószinór, kattog a lökupak, egy hatalmas dőrej és a kincs pillanatok alatt lent hever a bányászok lábai előtt. Folyik a verejték, csikorognak a kerekek, le és feljár a bánya lift és hordja ki a külszínre, a világosságra az ércet. Félig meztelen munkások állnak a hatalmas és izzó kemencék előtt, ahol már folyik az érc és mellette az izzadtság. Majd még egy csomó bonyolult eljárás után cseppenként végre megszületett az eredmény, a csillogó érc, az ARANY.

2. A nyaraló város

Mert erről is híres. S ez

nem is csoda, sőt azon gondolkozunk néha, hogy mi lehet annak az oka, hogy az a város nem közismertebb és látogatottabb az üdülni vágyó közönség által. Ideálisabb helyre már nem is lehetett volna ezt a várost felépíteni. Amerre csak a szem ellát, nincs más, csak természeti szépségek, hegyek, hegyek és megint hegyek, fenyőerdők, pompás liget, városi park, két strand, nagyszerű kirándulóhelyek és az utóbbi időben télen nyáron nagyon felkapott Izvora, jól felszerelt menedékházával. A tél egyhangú a bányavárosban. Új embereket nem látni, csak azokat a megszokott ismerős arcokat, akik naponta kétszer háromszor végigmennek a főútcán, beülnek a cukrászdába, hetenként kétszer moziba és minden szombat este a klubba.

De ahogy megjelenik a bányai korzón az első napsugár, ahogy egy kicsit kitavasodik a város nemsokára megjelenik itt az első idegen arc, aztán a másik, a harmadik, míg végre a nyár közepén, — már nem igen ismerik egymást az emberek. A város megtelik vidám kacagásokkal, egzotikus arcokkal, de főleg uttőző ruha

és frizura kreációkkal. Mindenki feledni jön ide. Egy pár hétre, egy pár hónapra elűzi magától a gondot, hogy a szépen lepergett nyaralási napok után minden tekintetben megkönnyebbülve, főleg anyagiilag újra megkezdje minden napi életét, abban a reményben, hogy egy év múlva talán újra vissza jöhet.

3. A BARBIZON

Nem hinném, hogy volna olyan újságolvasó is, aki szorgalmasan olvassa azokat a riportokat és cikkeket, amik Nagybányáról, mint a festővárosról számolnak be, hogy ne ismernék azt a szép, de már végletekig agyoncsépett szót, hogy „Barbizon”. Hát pedig ez a város mégis egy Barbizon, csodás természeti szépségei, nem csak az üdülni vágyó nyaralókat csábították ide, de a hozzáértő krónikások szerint Hollósi Simont is, aki annakidején megalapította ebben a városban a festőiskolát.

Azóta sem változott semmi, a festők nem hagyták itt a várost, sőt még többen jöttek a festőiskola tovább is megmaradt.

A festőiskolával bajok vannak, a festők veszekednek, a tagok kiválnak. S ami a legnagyobb baj, hogy manapság mindent vesznek, csak képeket nem. Így hát a művészek nagy gondokkal küzdenek.

Hát így fest a bányaváros, az a város, ahova az idegenek csak pihenni és szórakozni jönnek és az a város, amelynek a lakói mindent csinálnak, csak nem pihennek és nem szórakoznak.

Részegen erőszakoskodott egy kisleánnyal egy elvetemedett kertész

Az elmúlt év nyarán eljárás indult Demjén József 43 éves szilágysomlyói kertész ellen, aki erkölcsstelen merényletet követett el J. Etelka 11 éves leány ellen. A kisleányt a szülei kiküldték a piacra tejet árusítani. Már csak három liter

teje volt, amikor odament hozzá Demjén és azt mondta, hogy megveszi az egész megmaradt mennyiséget, csak vigye hozzá haza. A kisleány hazavitte és a kertész visszaélt a fiatal leány tapasztalatlanságával. Demjént a zilahi törvényszék két évi börtönre ítél-

te. A lilimotipró kertész felebezett az ítélet ellen és a tábla előtt azzal védekezett, hogy illuminált állapotban volt és nem felelős a tettéért. A tábla elutasította a felebezését és helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

A krokodilusok öt embert faltak fel egy egész falu szemeláttára

London, márc. 7. Az angol keniai Naiboriból jelentik: Li-wingstowntól nem messze a Zambezi folyó partján egy kis bennszülött faluban szörnyű eseménynek volt szemtanúja a község egész lakossága. Testületileg vonultak ki a folyó partjára, hogy ott valamilyen valóságos aktusból kifolyólag a folyó vizében mindnyájan megfürödjének.

Amíg a falu népe a part mentén a vízben gázolt, addig két kisfiú messzebb merészke-

dett a mély vízbe. Ugy látszik kifáradhattak, mert hirtelen segítségkialtást hallattak, mire három férfi uszott eléjük. Közben azonban a partonállók elrémülve vették észre, hogy a víz felszínén hirtelen néhány krokodilus jelenik meg, egyenesen a gyermekek felé tartva. A tragédia ezután már szempillantások alatt játszódott le. A fenevadak állkapcsai összecsapódtak és a két kisfiú már el is tűnt a víz alatt. A három férfi látva a

veszedelmet azonnal megfordult, de már későn. Az éhes krokodilusok egy-kettőre ismét megjelentek a felszínen és rövid küzdelem után a három szerencsétlent is a víz alá rántották, hogy ott felfalják őket.

Jellemző ezeknek az undorító hullóknak a falánkságára az, hogy bár riasztólövések adtak le a parttól, a biztonságuk tudatában ottál sem riadtak vissza.

100 ember vesztette életét egy amerikai szálloda égésnél

Newyork, márc. 7. A Queen hotelben kitört tűzvész alkalmával 100 ember lelte halálát, részben vendégek, részben pedig a személyzet tagjai. A tűz vész alatt három vendég megőrült a borzalomtól. Több vendég leugrott az emeletről. A megszenesedett holttesteket most huzzák ki a romok alól.

Miaja tábornok béketárgyalásokat kezd Francoval?

Burgos, márc. 7. A Stefani-ügynökség azt a nagyjelentőségű hírt közli, hogy a Madridból érkezett legutóbbi értesülések szerint Burgosban mindjobban megerősödik az a vélemény, hogy a madridi puccs után megalakult nemzetvédelmi tanács hajlandó lesz tárgyalni a köztársaságiak felétel nélküli meghódolásáról.

A Párisban tartózkodó Martinez Barrio, a spanyol cortex elnöke kijelentette a Havas-ügynökség munkatársának, hogy teljesen egyetért a madridi védelmi tanáccsal. Örömet fejezte ki afölött, hogy Miaja tábornok visszatért Madridba és kijelentette, véleménye szerint Miaja az az ember aki meg tud egyezni Franco tábornokkal s kettőjük meg egyezéséből létrejöhet a spanyol béke. Ezt többször kijelentette Azana, volt elnök előtt is. Helyesli azt, hogy a spanyol köztársaságiak elfávo-lították Negrin-t, mivel így gyorsabban véget lehet vetni a polgárháborúnak.

Franco szerint Spanyolországban sem Németsem Olaszország nem rendezhet be katonai bázisokat

Burgos, márc. 7. Franco tábornagy tegnap nyilatkozatot adott a Sunday Chronicle barcelonai levelezőjének, amelynek során többek között a következőket mondotta:

— Nyíltan megmondhatom, hogy sem Olaszország, sem Németország nem nyújtottak be igényt a spanyol föld egyetlen darabjára sem, de még csak arra sem kértek engedélyt, hogy Spanyolország területén katonai bázisokat létesítsenek. Ugy Olaszországgal, mint Németországgal szerződéseket kötöttem, amelyek biztosítják Spanyolország teljes függetlenségét. Hazánk egyetlen darabja sem kerül semmiféle idegen hatalom uralma alá.

Ezután kifejtette, hogy az új Spanyolország nem fogja ismerni a gyűlölet, vagy a revansizmus gondolatát.

— Még fontos, hogy a világ nem fogja folytatni a háborút, mert a kölcsönös megértést nélkülözve a győzelem hiábavaló győzelem

lenne. Szükségünk van azoknak a barátságára is, akik tegnapig az ellenségeink voltak. Az én feladatomban most beigazolni, hogy a mi eszméink és ideáljaink éppen olyan nemesek és őszinték voltak, mint az övék és hogy, bár szembenálló táborokban küzdöttünk, ideáljaink közösek. És ha ezek a tegnapi ellenségek most velünk akarnak dolgozni, akkor Spanyolország teljesen a maga erejére támaszkodva is meghódítja Európa kebelében

A spanyol nép ellenállása

(gy.) A spanyol köztársaságból lázadások hírére hozza a szél. Természetesen elsősorban a német szél. Nem tudjuk, mi van ott.

Minden lehet, csak egy nem. Hogy Spanyolország sorsa bevégeztetett és hogy véglegesen lezárult a spanyol tragédia. Az nem lehet, hogy új meg új erővel fel ne lángoljon a leigázott nép gyűlölete az ellen a hadvezér ellen, aki mint egy új tébolyult Coriolanus, az ősi ellenséget, a mórokat és olaszokat hozta a spanyol haza földjére, hogy önmagának és szűk körének a hatalmat megszerezze. Akármilyen

azt a helyet, amely őt megilleti.

A Szovjet 5 millió frankot ad a spanyol menekültek segélyezésére

Páris, márc. 7. Bonnet külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta a szovjet nagykövetet, aki közölte, hogy a szovjet kormány hajlandó öt millió francia frankkal hozzájárulni a spanyol menekültek franciaországi tartózkodásának költségeit.

is lesz Spanyolország legközelebbi sorsa, ezt a három nevet nem fogja elfelejteni a spanyol nép. S elismerhetik Franco-t a világ összes kormányai, ha a spanyol nép maga nem ismeri el. Erről elfelejtkezett az angol diplomácia.

Madrid és a hozzátartozó földterület még egy végső ellenállásra készül. Nincsen kizárva, hogy ez az ellenállás rövidesen összeroppan. A spanyol nép kimerült, ámbátor közel sem állanak a köztársasági haderők olyan rosszul, hogy az ellenállást meg se kísérelhetnék. Franco, az elismerés napfényében ép olyan

vérszomjasnak és kislelkűnek mutatkozott, mint amilyenek a spanyol nép akkor ismerte meg, amikor elég naivul, nem akasztófára, hanem csak Marokkóba küldte. Minden ellenfelét le akarja mészárolni. „A bűnösöknek el kell nyerniök büntetésüket.” Kik azok a bűnösök? A spanyol köztársaság vezetői, akik nem puccsal és nem fondorlattal jutottak a hatalom birtokába és nem olasz és német fegyverek nem spanyol gyerekek vérének és könnyének patakja sodorta őket a miniszteri bársonyszékekbe, hanem a demokrácia köztársasági törvények alapján történt általános titkos népszavazás.

Ez az a népszavazás, amitől Franco ma is fél, amit az angoloknak is visszautasított. — Nem, neki fegyverek kellene. Ha már az olasz fegyverek el fogynak, akkor angol és francia fegyverek. Megcsinálja a régi királyságot, megcsinálja akár személye kikapcsolásával is az új rémuralmat, csak ott maradjon a hatalom közelében és a „bűnösöket” ő büntethesse.

Szövet maradványok

öltöny, kabát, kosztüm méretben is. Vászonn, damaszt, zselir és női nyári kelmék, nagyon olcsó árban kaphatók

STEINER maradványosnál
alea Victoriei 3. Az udvarban.

Majorcába törekvő német tiszték voltak a lezuhant repülőgép utasai

Páris, márc. 7. Jelentettük, hogy néhány nappal ezelőtt a franciaországi Oubion körzetben lezuhant egy idegen repülőgép, melyben tíz személy foglalt helyet. A repülőgép a

Katonai LIVRET könyvecskék

ismét kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul 4. sz. Telefon 2800.

rossz látási viszonyok következtében beleütközött egy hegycsúcsba, felrobbant és lezuhanva a felismerhetetlenségig összeroncsolódott. A szeren cséttlenséggel kapcsolatosan megéjtett műszaki vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az áldozatok német tiszték voltak. A repülőgép Berlin—Barcelona—Róma és a Baleari-

szigetek között közlekedett rendszeresen. Legutóbbja február 23-án látták Palma de Majorcában, ahol kényszerleszállást végzett. Az áldozatok közül eddig csak a megfigyelő tisztnek személyazonosságát sikerült megállapítani: Willy Wohlecke repülőfőhadnagy, a berlini repülőezred aktív tisztje.

Meggyilkoltak és kiraboltak egy községi pénztárost

Bazargic, márc. 7. Gheorghe Ionescut, Sabla község pénztárosát, eddig még ismeretlen tettesek meggyilkolták. A gyilkosok elvették a pénztáros

kulcsait, amelyekkel éjszaka felnyitották a község háza levő pénztárcserejét és 278 ezer lej raboltak el onnan.

Kijavította a bizonyítványát -- hogy tovább tanulhasson

Nenea Gheorghe Stefan a szatmári felső kereskedelmi iskolában helyettes titkári teendőket végzett. A fiatalember kihasználta ezt a helyzetét és az abszolváló bizonyítványát kijavította. — Az osztályzatait olyan módon írta át, hogy hatos médiát hozott ki magának. Ezzel lehetővé tette, hogy tovább folytathassa a tanulmányait. Az így átjavított bizonyítványt a fiatalember odaadta aláírás végett az iskolaigazgatónak, aki nem nézte át és aláírta a bizonyítványt. A hamisítási kísérletet később felfedezték és eljárást indítottak a titkárhelyettes ellen. A szatmári törvényszék bünszéknek mondotta ki a fiatalembert és 2000 lej pénzbírságra ítélte. Nenea Gheorghe felelősséget vállalt az ítélet ellen és a táblához került az ügy. A tábla előtt Nenea felmentését kérte. — A tábla azonban elutasította a felelősségátvételét és helyben hagyta a szatmári törvényszék 2000 lejes ítéletét.

— Napfény, virág, zöld mező....
Milyen szép!

— Igen, igen, de mégis szebb

AZ AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK SORSJEGY

amelyet az
AURORA

elárusító helyeinél vásároltam,
mert március 15.-én, amikor
a 19. Sorsjáték I. osztályának
a húzása lesz

MILLIOMOS LEHETEK

Vásároljon még ma sorsjegyeket.

AURORA

SORSJEGYÁRUDA ELÁRUSÍTÓ HELYEI

Biharmegyei
székhely:

„UNION” Oradea, B-dul Regele Ferdinand 1.

A tropikus területeken új jövő várja az embereket

A föld 132 milliárd embert tudna eltartani.
A tudományos világ érdekes megállapításai

Newyorkból írják: A most folyó új népvándorlás és az Európa különböző országaiból özönlő menekültek elhelyezése nek kérdése kapcsán a tudományos körök mind többet foglalkoznak azzal a problémával, vajjon van-e még elegendő hely a földön az ember számára? Az amerikai lapok e mind súlyosabb és aktuálisabb kérdéssel foglalkozva most Legrand francia professor egyik legutóbbi elhangzott előadásának részleteit idézik; ez az előadás ugyanis választ ad a nap-nap után felhangzó kérdésre: hol helyezkednek el a hazájukban kényerüket, existenciájukat vesztett százezrek?

Ahol még is tud élni...

— Az egyes földrészek befogadóképessége elsősorban a népsűrűségtől függ — mondja Legrand tanár. — Ebből a szempontból Európa áll az első helyen, ez a legsűrűbben lakott földrész. A népsűrűség szempontjából Belgium vezet, ahol a legutóbbi statisztika szerint 130 ember él egy négyzetméter földön. Európában általában 25, Ázsiában 11, Amerikában és Afrikában 4, Ausztráliában alig egy ember él négyzetméter földenként.

— Persze ezek a számok nem sokat mondanak — folytatta Legrand tanár — miután a megművelhetetlen területeket is számításba vesszük a népsűrűség megállapításánál. Tudni kell azonban, hogy a világ

szárazföldjének hasznosítható területeiből mindössze 37 százalék a szántóföld és a lakóhely vagy ipar számára használható terület, ideértve még a legelőket és a füves pusztákat is. 26 százalék az erdő és bozót, a többi rész pedig nem is jöhet

— Élénk vérkeringés felüldíti a szervezetet. A Diana sóborszesz hedörzsölés élénkíti a vérkeringést, felüldíti a testet.

számításba emberi élet, illetve letelepedés szempontjából. Persze vannak a földnek termékeny területei, amelyek még alig népesültek be, de tudni kell azt is, hogy az embertömegek elhelyezése nem egyszer a rendelkezésre álló területektől függ. Az ember csak olyan helyen telepedhet le, ahol meg is tud élni. G. A. Knippi, ausztráliai statisztikus arra a megállapításra jutott, hogy valamennyi művelésre alkalmas terület kihasználása esetén a föld 132 milliárd embert tudna eltartani.

Ezek a tudományos megállapításokat természetesen bájosan lehet ellenőrizni. — Tény az, hogy Európa kéreken ötszázmillió lakosa általában jobban él, mint 1800 körül ugyanennek a földrésznek 172 millió lakosa. A népszaporodásra jellemző, hogy bár a világháborúban 35 millió ember vesztette életét, a föld lakóinak száma 1913-tól 1928-ig mégis 112 millióval növekedett.

— Penck berlini geográfus szerint a legnagyobb nyereséget az emberiség a tropikus területek beültetése és megművelése fogja jelenteni.

A tropikus égőv alá...

A berlini tanár kimutatása szerint Brazília egymaga 1,2 milliárd embernek tudna hátlékot adni. Általában az emberiségnek a tropikus égőv alá kell tendálni. Ebből a szempontból Afrika is a jövő világ-részeként számít, hiszen ma a mérsékelt égőv alatt a föld la-

kosságának 72 százaléka zsúfolódott össze és a trópusokon mindössze 28 százalék él. Az emberiség további szaporodása minden körülmények között megköveteli a trópusokra való vándorlást.

— A föld népeinek rendelkezésére még nagyon sok terület áll — végezte a francia professor. Néhány százezer, de akár néhány millió ember elhelyezése új területeken sem mielesetre sem megoldhatatlan feladat. A messze jövőbe nézve, számolva a további népszaporodással, tízmilliárd ember fog élni a földön. — Ebből 1469 millió lesz csak a fehér ember. Ezek a következőképpen fognak elhelyezkedni: Észak-Amerikában 610, Európában 500, Argentínában 115, Szbériában 100, Dél-Afrikában 82 és Ausztráliában 62 millió.

Folyik az elárás az élelmes házügynök ellen, aki nem létező házhelyeket adott el

Osan Gábor szatmári kömüves már második alkalommal kerül okirathamisítás miatt a bíróság elé. Legutóbb észrevette, hogy a város, özvegy Bob Györgynének — mint hadiözvegynek házhelyet utalt ki, Osannak volt egy Bob György nevű ismerőse, akit felkeresett és — félrevezetési szándékkal — elmondta, hogy házhelyet utaltak ki számára. Később javasolta, hogy adja el a házhelyet és vevőt is hozott rá. Bob György így eladta a nem létező házhelyet. Lukács Jenőnek, majd Osan, a szerződésre Bob György neve elé odairta az „özvegy” szót és a

telekkönyvnél bevezették a bekebelezést. Amikor a házhely tényleges tulajdonosa, özvegy Bob Györgyné is el akarta végeztetni a bekebelezést, kiderült a csalás és Osan ellen megindították az eljárást. A vizsgálóbíró Osant letartóztatta, a szatmári törvényszék azonban elrendelte a főtárgyalásig való szabadlábrahelyezését. A szatmári ügyészség még felelősséget a határozatot a táblai vádtanácshoz, a vádtanács azonban elutasította a felelősségátvételét és elrendelte, hogy Osant a főtárgyalásig helyezték szabadlábra.

Nyugtalanítja a francia sajtót Göring Olaszországi útja

Páris, márc. 7. Göring porosz miniszterelnök felesége járságában átutazott Genuán San Remó felé, ahol szabadságát fogja tölteni. Az utazással foglalkozva a francia lapok közül a „L'Époque” de Kerillis cikkét közli, amelyben többek között ezt írja:

„Göring marsal olaszországi látogatása egyáltalán nem megnyugtató. Közvetlenül a német tábornokok egyik legkiválóbbjának, Udetnek libiai látogatása után következett be, amelyet több német katonai és légügyi küldöttség kísért. És ugyanakkor ez a látogatás egybeesik az egyre hatalmasabb méretű olasz hadikészülődésekkel is.”

„Végeredményben Göring terveit és szándékait néhány nap múlva tisztán látjuk majd. Addig a legegyszerűbb óvatosság diktálja a legnagyobbfokú éberséget.”

Ezzel szemben más francia lapok, mint az „Ere Nouvelle” is derűlátóbb cikkeket közöl, rámutatva azokra a jelenségekre, amelyek Franciaország számára megnyugtatóan hathatnak.

„Ugy Lengyelországban, — mint Jugoszláviában úgy lát-

ják, hogy Franciaország teret nyer. A belga kormányválság mögött is megláthatjuk a közvéleménynek azt az irányát, amely nagymértékben kedvező a francia demokrácia irányában és szemtanúi voltunk annak is, hogy miképpen váltak semmivé az amerikai szenátusban Roosevelttel szembehangzott vádak, egész Amerika közvéleményét a demokrácia ügye mellett kötelezve el.

Zene és előadási tilalom

A rendőrség közli, hogy ma kedden és holnap szerdán, Miron Cristea patriárka halála miatt a gyász jeléül tilos minden előadás, látványosság és zene a nyilvános helyeken.

Örültségi rohamában felkoncolta feleségét

Temesvár, márc. 7. Gilvác községben megdöbbentő tragédia történt. Fischer Nicolae gilvácsi gazda idegrohamában fejszével felkoncolta 63 éves feleségét. Az örült embert a csendőrség tette ártalmatlanná.

Véget értek Gafencu és Beck megbeszélései

Hivatalos jelentés a varsói tárgyalásokról

„Mindent meg kell tenni a Magyarország iránti jóviszony érdekében” — mondotta Gafencu

(Varsó.) Gafencu külügyminiszter és Beck lengyel külügyminiszter hétfőn délelőtt befejezték megbeszéléseiket és azután a varsói tárgyalások eredményét az alábbi hivathoz közleményben foglalták össze:

Grigore Gafencu román külügyminiszter varsói látogatása során több megbeszélést folytatott Beck lengyel külügyminiszterrel és ezek folyamán a legnagyobb szívélyességgel körében részletesen megvizsgálták a román—lengyel szövetségből és a két állam geopolitikai helyzetének hasonlóságából folyó összes kérdéseket. A két külügyminiszter ebből az alkalmából teljes egyetértésüket állapították meg és elhatározták a mindkét országot érdeklő gazdasági és politikai kérdésekben való tevékeny együttműködést

Gafencu nyilatkozata a hivatalos sajtótájékoztatón

A hivatalos közlemény kiadását követő sajtótájékoztatón

Gafencu külügyminiszter nyilatkozott a külföldi hírlapírók előtt. Kijelentette, hogy a megbeszélések igen rövid idő alatt kielégítő eredményre vezettek. Azt tapasztalta, hogy Lengyelországban nagy megértéssel vannak Románia politikai érdekei iránt. Mindkét állam politikai tevékenységét a közös érdekek sikeres összehangba hozni. Mindkét szövetséges állam kölcsönösen

előmozdítja a másik államnak harmadik nemzet iránti barátságát. A gazdasági kérdések megvitatásánál a Lengyelország és Románia közti forgalom ügye volt előtérben. Itt is gyors megoldás remélhető. — Megkérte Becket, hogy legközelebbi londoni látogatása alkalmával fejtsse ki Románia és Lengyelország közös felfogását a zsidó kérdésben. Ez a kérdés semmiféle összefüggés-

ben sincs a gyarmati kérdéssel. A román—magyar viszonyról kapcsolatban kijelentette, mindent meg kell tenni, hogy Románia és Lengyelország jó viszonyt teremtsen Magyarországgal. A kisebbségi kérdés Románia belügye. Lengyelország és Románia nagy figyelemmel és kölcsönös megértéssel szemlélik a kárpát-országi kérdések fejleményeit.

Révay ruszin minisztert felmentették állásától

(Prága.) Hacha csehszlovák köztársasági elnök Révay kárpát-országi minisztert felmentette állásától s helyére Klocsurakot, Volosin személyes titkárát nevezte ki. Az új kárpát-országi kormánynak mindössze három tagja lesz.

Minden 16 és 55 év közötti férfi és nő évente két napig köteles légvédelmi szolgálatot teljesíteni

Bucuresti, márc. 7. A Monitorul Oficial tegnapi száma közli az aktív és passzív légvédelmi törvényt. A törvény szerint az ország minden munkaképes polgára, úgy a férfiak, mint a nők, 16—55 éves korig kötelesek résztvenni a légvédelemre szükséges valamennyi szolgálatban. Mindezek évi két napi munkával kötelesek résztvenni azon az instrukción, amelyet ugyanennek a célnak az érdekében a légügyi minisztérium fog megszervezni. A törvény további részeiben lefekteti azokat az elveket, amelyek alapján a légvédelmi szervezkedés pénzügyi megoldását célozzák.

40 ezer lej kaució ellenében szabadlábrahelyezték a hiripi segédjegyzőt

aki hamis illetőségi bizonyítványt adott ki

Velinta Vasile hiripi segédjegyző ellen sorozatos szabálysértések miatt eljárást indítottak a hatóságok. Mint emlékeztet — Velinta hamis illetőségi bizonyítványokat adott ki és ezért a tábla három évi fogházra ítélte. A segédjegyző

most ügyvédje, dr. Scheimann István útján beadványt intézett a táblához. A beadványhoz orvosi igazolványt mellékelte, amely szerint Velinta idegbeteg és kérte, hogy 20 ezer lei kaució ellenében, helyezzék szabadlábra. Bejelen-

tette még dr. Scheimann, hogy ha a tábla szükségesnek találja hajlandók ezt az összeget fel emelni. A tábla helyt adott Velinta kérésének és 40.000 lei kaució ellenében elrendelte Velinta szabadlábrahelyezését.

Izgalmas zsebmetsző-hajsza a kolozsvári állomáson

Kolozsvár, márc. 7. Izgalmas zsebmetszőfogás történt szombatról vasárnapra virradó éjszaka a kolozsvári állomáson. A Bukarest felől érkező Rapid mintegy félórai késéssel futott be a kolozsvári pályaudvarra, ahonnan 8 perc múlva már indult is tovább Nagyvárad felé. E rövid idő alatt a le- és felszállás közbeni tolongást használta fel néhány szemfüles vasúti zsebmetsző arra, hogy kifosszon néhány gyanutlan utast. Alig egy fél perc volt még a vonat indulásáig, amikor az egyik vasúti kocsi folyosójáról hangos sikoltozás hallatszott: Fogják meg! Ellopta a ridikülömet. Abban a pillanatban két gyanús alak ugrott le a lépcsőkhöz, de nyomban utánuk vetette magát a Lipcsébe utazó Csegezi Antal, ismert kolozsvári sportférfi, aki mindkét zsebmetsző kabátjának gallérját megragadva, megállásra kényszerítette őket a perronon. Pillanatok alatt nagy csődület támadt, de közben egyiküknek sikerült kiszabadítania magát és így, mire az állomási rendőrség emberei a kiabálásokra odarohantak, már csak az egyik zsebmetsző tudták lefűlelni. Közben ugyan is a Rapid elindult és a zsebmetszőket szorongató Csegezi-nek fel kellett ugrania a kocsi-ba és ezt az időt használta fel az egyik zsebmetsző a szökésre. A már elindult Rapid egyik kocsijának ablakában Nagy Lászlóné győri illetőségű uriaszony kiáltozott még mindig a rendőrség emberei után, aki nek a zsebmetsző ridiküljét lopta el minden pénzével együtt. Ekkor a már elindult Rapidot megállították, de az adatok felvétele után nem vesztelgelhetett tovább, miután indulási ideje már rég letelt és így a károsult uriaszony nem várhatta be a további fejleményeket.

Az állomási rendőrség emberei a lefűlelt vasúti zsebmetszőt azonnal kihallgatták és megmotozták, de semmit nem találtak nála, míg időközben megszökött társa személyazonosságára vonatkozólag mindössze annyit mondott, hogy nem is ismerte és nem is tartozott hozzá. További vizsgá-

lat és eljárás végett a zsebmetszőt, akinek nevét a rendőrség egyelőre titokban tartja, a további nyomozás végett átadták a központi rendőrség büntügyi osztályának.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Cipész segéd vegyes munkára felvétetik. Gen. Berihelot 29. 752

Fugyi és Fugyivásárhely környékére jó megélhetéssel újságíró felvétetik. Jelenkezni a kiadóhivatalban.

Egy fiatal asztalos segéd felvétetik. Universul. Matei Corvin 20. 753

Házi vászon és pokróc szövést vállalkoz. Str. Polona 9. Col. Györky. 755

Cipész segéd exportra textes és kézi munkás felvétetik. Hilária 38. Ábrahám. 754

Szakácsnő ajánlkozik vendéglőbe vagy szanatóriumba, diétás főzéshez értő, vidékre is elmegy. Alea Gojdu 7, sárok üzlet. 751

Női konfekcióhoz perfekt gépimunkást azonnalra felvesznek. Friedmann, N. Iorga 10. 756

Fiz-fizetéssel és jutalékkal felvesszünk intelligens jömegjelölésű ügynököket. Havi jövedelme biztos 4—5 ezer lei. Cím a kiadóban. 647

TEL-ELÁDÁS

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pasztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

A volt városi szállótelep melletti (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12. 442

Hideg földben termelt és nem pincében csirázott valódi új krumpli nagyban és kicsinyben kapható, str. Franceză 12, d. e. 8—10 között.

SPORT

Vasárnapi program

A vasárnapi A-divízió mérkőzései:

Juventus—Victoria București.

Sportul Studențesc—FC Carpați București.

Tricolor CFPV—Rapid Ploesti.

Gloria—Venus Arad.

UDR—Chinezul Resica.

B-divízió mérkőzései:

Macabi—Dacia Unirea.

Fr. Română—Prahova.

AS Constanța—ACFR.

Turda—Telefon Club.

Mociornița—Colțea—Un. Tricolor.

Traian—Sporting.

SGS—Universitatea.

Tricolor—Crisăna.

Stăruința—Victoria.

Rovine Grivița—Unirea MV.

CFR—Craiu Iovan.

Minierul—Jiul.

Vulturii—CAMT.

Tribunalul Județului Bihor
Secția I.

Dos. No. 3586—1928.

JURNAL No. 1261—1939.

Admite cererea făcută prin petițiunea înregistrată sub No. 5420 din 24 Februarie 1939 și în consecință:

Constată că, Asociația Culturală și de ajutor a Personalului Superior p.t.t. din Regiunea Oradea, recunoscută ca persoană juridică și înscrisă în registrul de persoanei juridice al acestui Tribunal la fila 74, este și rămâne disolvată de drept și de fapt prin efectul art. 71 din Legea Casei de Economie Credit și Asistența Personalului p.t.t.

Constată deasemenea că comisiunea de lichidare a patrimoniului Asociației este formată conform cu deciziunea Minist. Lucr. Publice și Comunicațiilor din 30 Ianuarie 1939 din Dni Pop. Avram, Unanian, Dartanian și Iacob Mihail.

Se va face mențiune în registrul de persoane juridice făcându-se și publicațiune cerute de lege.

Data și citiți în Camera de Consiliu astăzi 25 Februarie 1939.

Președinte:
ss. Cornel Pleșoianu

Judecător:
ss. Pavel I. Munteanu

Grefir: ss. Soltesz Coloman

Prezentul extras se va publica în Mon. Of. cu plata taxelor legale.

Grefier: ss. Coloman Soltesz
Pentru conf. cu originalul:

Grefier: Indiscifrabil.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCUREȘTI. 7 Hanglemek. Torna, háztartási tanácsok. 12 Országór. 13 Időjelzés, sporthirek, vizállás. 13.30 Déli hangverseny. 14.10 Hírek 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Gyermekóra. 19 Időszaki anyagok. 19.17 Rádiózenekar. 20 Felolvasás. 21 Hangversenymertetés. 21.15 Filharmonikus hangverseny. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemez. Majd hírek külföldre német és francia nyelven. — Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna hírek, hanglemek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemek. 13.30 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 17.15 Ház-tartásról. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Gazdáknak. 18.40 Éneklő ifjúság. 19.10 Utirajz. 19.40 Rendőrzene. 20.30 Külügyi negyedóra. 20.45 Cigányzene. 21.50 Hangverseny. 22.40 Hírek. 23 Jazz. 24 Honvédzene. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA